

Keresztnevek Tiszacsegén

A tiszacsegei keresztnévanyag vizsgálatát a rendelkezésre álló dokumentumok alapján a XVI. század második felétől 1960-ig közel 24 ezer adat felhasználásával végezhetjük el. A korabeli dézsma- és dicajegyzékek a XVIII. század közepéig csak a férfi keresztneveket tartalmazták, 1749-től azonban már rendelkezésünkre állnak az egyházi matrikulák is, tehát ettől kezdve a férfi és nő neveket egyaránt vizsgálhattuk.

Férfinevek 1570-től 1749-ig

A közel két évszázad férfinév adatainak elemzésekor az azonos nevűek keresztneveit csak akkor vettük számításba, ha legalább egy emberöltő távlatával már számolhattunk. Így próbáltuk elkerülni azt, hogy egy személy keresztneve adalékként többször is felvételre kerüljön.

A XVI. század utolsó három évtizedében 308-adat alapján 42 féle, a XVII. században 126 adat alapján 26 féle, a XVIII. század első felében pedig 206 adat alapján csak 20 féle keresztnevet rögzíthettünk. A XVI. század utolsó évtizedeinek gazdag, változatos keresztnévállománya első pillanatra meglepő, hiszen ehhez hasonlóval csak a XIX. század második felében találkozunk ismét. Ennek magyarázata talán abban rejlik, hogy a török által megszállott területek lakosságának jelentős része azokba az országrészekbe menekült, amelyek még védelmet nyújtottak számára. Így ebben az időben falunk lakóinak lélekszáma is erősen megnövekedett, 1543-tól 1549-ig két és félszeresére duzzadt. Falunkban a XVI. században számos olyan előző lakhelyre utaló vezetéknev ismert, amelyek alapján megállapítható, hogy lakossága a XVI. század második felében az ország legdélibb részéből odatelepültekkel gyarapodott. Ezt nemcsak a Bácsmegi, Lippai, Szendrei stb. vezetéknevek bizonyítják, hanem az a körülmény is, hogy ebben az időben a falu földesura az a Bebek Ferenc, aki előzőleg a szendrői vár kapitánya volt. Bebek Szendrő környéki jobbágycsalád jötték tehát földesuruk csegei birtokára. A déli végekről Csegére kerültek az ott használatos keresztnevekkel gazdagították a falu keresztnévanyagát is. Érdekességként je-

gyezzük meg, hogy a Vazul és Vitus keresztnevek éppen a Szendrei és Lippai vezetéknevekkel párosulnak.

A XVI. század férfi keresztnevei sorrendben a következők: *János* az összes nevek 9,7%-ával az első helyen áll. Majd *György* következik 6,8%-kal, aztán *István* 6,5%-kal, *Péter* 6,1%-kal, *Mihály* 5,8%-kal, *András* 5,5%-kal, *Bálint* 5,1%-kal, *Pál* 5,1%-kal, *Mátyás* 4,5%-kal, *Ambrus* 4,2%-kal, *Tamás* 4,2%-kal, *Ferenc* 3,9%-kal, *Miklós* 3,9%-kal, *Lukács* 2,6%-kal és *Márton* 2,6%-kal. Ez a tizenöt név együttesen az összes neveknek a 76,5%-a. A maradék 23,5%-on még 27 név oszlik. Ezek közül többször is előfordul *Albert*, *Antal*, *Balázs*, *Baltazár*, *Benedek*, *Bertalan*, *Dániel*, *Demeter*, *Gergely*, *Imre*, *Jákób*, *László*, *Lőrinc*, *Sebestyén* és *Simon*. Csak egyszer fordul elő *Barnabás*, *Dienös*, *Egyed*, *Éliás*, *Fülöp*, *Gáspár*, *Jób*, *József*, *Máté*, *Solád*, *Vazul* és *Vitus*.

A XVII. században az előző századnál jóval nagyobb súllyal, 16,6%-kal változatlanul *János* tartja az első helyet. A hatodik helyről a második helyre kerül az *András* 10,3%-kal, majd *György*, *István* és *Mihály* következik egyenlően 8,7%-kal, aztán *Pál* 7,9%-kal, *Márton* 5,5%-kal és *Péter* 4,4%-kal. A felsorolt nyolc név az előforduló keresztnevek 70,8%-a. A maradék 29,2%-on 18 név osztozik, amelyek közül *Baltazár*, *Demeter*, *Gergely*, *Ferenc*, *Gáspár*, *Jákób*, *László*, *Mátyás*, *Miklós*, *Tamás* és *Vazul* többször is előfordul. Egyszer szerepel *Bálint*, *Benedek*, *Imre*, *Loránd*, *Lőrinc*, *Sebestyén* és *Simon*.

A két évszázad keresztnévadatainak összevetéséből kitűnik, hogy a XVI. századi változatosabb keresztneveknél az egyes nevek terheltsége is arányosabb. A XVII. század kevésbé változatos keresztnevei között csak egy újat, a *Lorándot* találjuk. Ugyanakkor azonban teljesen hiányzik az előző században még gyakori *Albert*, *Ambrus*, *Antal*, *Bertalan*, *Dániel* és *Lukács*, és háttérbe szorúlnak az olyan szép nevek is, mint a *Bálint* és *Imre*. A később oly közkedvelt *József* csak egyszer, a XVI. században fordul elő.

A XVIII. század első felének keresztnév adatai világosan mutatják, hogy a férfi névdivatban változás állott be. A korábban harmadik helyet elfoglaló *István* az első helyre került. A százalékos arányokból kitűnik, hogy ekkor falunkban minden negyedik férfi az *István* nevet viselte. Az előforduló 20 névből *István* 24,2%-kal, *János* 17,4%-kal, *Mihály* 13,1%-kal, *Gergely* 7,7%-kal, *Péter* 5,8%-kal, *György* 5,3%-kal, *Ferenc* 5,3%-kal, *András* 4,8%-kal, *Pál* 3,8%-kal, *Márton* 2,9%-kal, *Miklós* 2,9%-kal, *Mátyás* 1,9%-kal, *Gáspár* 1,4%-kal szerepelnek, *Balázs*, *Bálint*, *Gábor*, *Ignác*, *József*, *László* és *Sámuel* csak egyszer fordulnak elő. Új nevek a *Gábor*, *Ignác* és *Sámuel*. Feltűnő, hogy az első három név — *István*, *János* és *Mihály* — az összes nevek 54,7%-át teszi ki. A XVIII. században a névadás elszürkülése falunk esetében is megfigyelhető. Ennek okát nem ismerjük.

Férfi- és női nevek 1749-től 1960-ig

A falu keresztnévanyaga 1749-től csaknem teljes egészében rendelkezésünkre áll. Ugyanis „1749-be jött ide T. Sutha János Uram felesége Tamási Zsuzsanna, ki itten Matrikulát kezdett írni, mert az előtt való időkrül itt semmi jegyzést nem találhatni.” Tiszteletes Sutha uram felesége jóvoltából 1749-től vezetett egyházi anyakönyvnek az állami anyakönyvezés elrendeléséig: 1895. október 1-ig tartalmazzák a református és annak a néhány katolikus vallású csegeinek a nevét, akik itt születtek vagy haltak meg. Ugyancsak ezekben a matrikulákban lelhetők a református egyházzal nem rendelkező szomszédos Egyek, Polgár, és a környék tanyavilága Csegén megkeresztelt református vallású lakosainak adatai is. Ez utóbbiak nevei adataink között természetesen nem szerepelnek. Az állami anyakönyvezés bevezetésétől vizsgált névanyag a legteljesebb, mert abban már benne foglaltatnak vallásra való tekintet nélkül az összes Csegén születettek. Az utóbbi évtizedben az ország egészségügyi ellátottságának nagyarányú javulása következtében a csegei anyák is szülőotthonokban szülhetik meg gyermekeiket. A szülőotthon igénybevétele kötelező, ezért aztán az évente születő 110–120 gyermek közül csak annak a néhánynak (évente 8–10) a neve kerül be a helyi anyakönyvbe, aki véletlenül Csegén és nem a másutt levő szülőotthonban jött a világra. Reménytelen vállalkozás lett volna összeszedni a debreceni, füredi, tiszalöki és még más helyek szülőotthonaiban világraajött csegei illetőségű gyermekek neveit, ezért keresztnévanyag vizsgálatunkat 1960-nal zártuk le.

Falunkban 1749-től 1960-ig 23 097 gyermek született. Ezek nemek szerinti megoszlása: 11 751 fiú, 11 346 leány. Ez idő alatt 99 féle férfi- és 96 féle női név fordult elő.

A keresztnévek statisztikai elemzését az alábbiakban 50 évenkénti összeállításban adjuk:

Férfinevek

név	1749—1800 (1476 fő) előfordulás száma	%-ban	név	1801—1850 (2041 fő) előfordulás száma	%-ban
István	380	25,75	János	455	22,70
János	275	18,60	Mihály	341	16,20
Mihály	207	14,00	István	299	14,60
András	158	10,70	Sándor	169	8,25
György	69	4,65	József	166	8,10
József	66	4,45	Ferenc	93	4,55
Gergely	62	4,20	Gábor	85	4,15

Név	1749—1800 (1476 fő) előfordulás száma	%-ban	név	1801—1850 (2041 fő) előfordulás száma	%-ban
Ferenc	58	3,90	András	81	3,95
Péter	40	2,70	Péter	66	3,20
Sándor	34	2,30	Sámuel	48	2,35
Pál	24	1,60	Imre	47	2,30
Sámuel	19	1,25	György	43	2,10
Márton	18	1,20	Mátyás	31	1,50
Mátyás	14	0,90	Pál	24	1,15
Miklós	10	0,65	László	15	0,70
Gábor	8	0,50	Gergely	14	0,65
Bálint	7	0,45	Márton	14	0,65
László	4	0,25	Bálint	14	0,65
Ádám	4	0,25	Lajos	9	0,40
Dániel	4	0,25	Károly	7	0,30
Dávid	3	0,20	Miklós	6	0,25
Imre	2	0,10	Dániel	4	0,20
Jeremiás	2	0,10	Demeter	2	0,10

Egyszer fordulnak csak elő:
Benedek, Dada, Demeter, Gáspár, Gyula,
Jónás, Károly, Tamás.

Egyszer fordulnak elő:
Antal, Benjámin, Bertalan, Dihenes, Gás-
pár, Gusztáv, Gyula és Zsigmond.

név	1851—1900 (3185 fő) előfordulás száma	%-ban	név	1901—1960 (5049 fő) előfordulás száma	%-ban
János	629	19,70	János	773	15,30
József	408	12,50	József	749	14,80
Mihály	306	9,50	Sándor	489	9,65
István	300	9,30	István	442	8,75
Sándor	292	9,10	Imre	339	6,70
Imre	245	7,50	Mihály	303	6,00
Ferenc	183	5,60	Ferenc	276	5,45
Gábor	135	4,30	Gyula	198	3,90
András	69	2,15	Albert	154	3,00
Péter	55	1,60	András	131	2,55
László	47	1,40	Gábor	130	2,50
Lajos	47	1,40	László	117	2,30
Sámuel	44	1,35	Lajos	117	2,30
Gyula	39	1,20	Antal	86	1,70
Albert	38	1,15	Lukács	59	1,15
Mátyás	37	1,15	György	58	1,10
Bálint	30	0,90	Károly	51	1,00
Pál	28	0,85	Béla	42	0,80
Károly	27	0,80	Ernő	39	0,75
Márton	27	0,80	Bálint	39	0,75
György	21	0,65	Péter	38	0,70
Antal	16	0,50	Mátyás	37	0,65
Bertalan	16	0,50	Tibor	33	0,60
Kálmán	16	0,50	Pál	29	0,55
			Kálmán	25	0,50
			Géza	25	0,50
			Bertalan	24	0,45
			Miklós	20	0,35
			Márton	18	0,30

1851—1900 (3185 fő)			1901—1960 (5049 fő)		
név	előfordulás száma	%-ban	név	előfordulás száma	%-ban
Zsigmond	15	0,45	Zoltán	18	0,30
Géza	10	0,30	Zsigmond	15	0,25
Gusztáv	10	0,30	Vilibald	15	0,25
Elek	9	0,25	Dezső	14	0,20
Lőrinc	9	0,25	Elek	10	0,15
Ernő	7	0,20	Sámuel	8	0,14
Dezső	6	0,18	Jenő	8	0,14
Dániel	6	0,18	Lőrinc	8	0,14
Tamás	6	0,18	Gusztáv	7	0,13
Balázs	6	0,18	Tamás	7	0,13
Lukács	3	0,09	Elemér	7	0,13
Béla	3	0,09	Dániel	6	0,12
Miklós	3	0,09	Balázs	6	0,12
Gáspár	3	0,09	Benjamin	6	0,12
Benjamin	3	0,09	Endre	6	0,12
Ádám	3	0,09	Gáspár	5	0,09
Vilibald	2	0,06	Barna	5	0,09
Aladár	2	0,06	Rudolf	5	0,09
Vencel	2	0,06	Barnabás	4	0,07
Andor	2	0,06	Nándor	4	0,07
Ignác	2	0,06	Móric	4	0,07
Gerzson	2	0,06	Aladár	3	0,05
Jenő	2	0,06	Vencel	3	0,05
			Bernát	3	0,05
			Vilmos	3	0,05
			Árpád	3	0,05
			Andor	2	0,03
			Flórián	2	0,03
			Ignác	2	0,03
			Herman	2	0,03
			Dénes	2	0,03
			Győző	2	0,03

Egyszer előforduló keresztnév:
 Ábris, Adolf, Ambrus, Bernát, Eduárd, Elemér, Erneszt, Fábian, Flórián, Frigyes, Gergely, Szilárd, Vilmos.

Egyszer előforduló keresztnév:
 Abrahám, Alajos, Andor, Artúr, Domokos, Jakab, Lóránt, Marcell, Menyhért, Ottó, Rókus.

Női nevek

1749—1800 (1543 fő)			1801—1850 (1843 fő)		
név	előfordulás száma	%-ban	név	előfordulás száma	%-ban
Erzsébet	469	30,39	Julianna	416	22,55
Sára	357	23,13	Sára	328	17,75
Mária	160	10,36	Zsuzsanna	303	16,40
Zsuzsanna	155	10,04	Mária	283	15,35
Kata	104	6,74	Erzsébet	272	14,75
Borbála	63	4,08	Borbála	127	6,85
Katalin	56	3,62			

név	1749—1800 (1543 fő) előfordulás %-ban száma		név	1801—1850 (1843 fő) előfordulás %-ban száma	
Anna	47	3,04	Anna	38	2,00
Julianna	43	2,78	Katalin	19	1,00
Panna	26	1,68	Klára	13	0,70
Judit	19	1,23	Lídia	11	0,55
Ilona	14	0,90	Zsófia	10	0,50
Éva	12	0,77	Eszter	9	0,45
Boris	4	0,26	Terézia	4	0,20
Terézia	4	0,26	Johanna	2	0,10
Ágnes	3	0,19			
Debóra	2	0,12			
Rebeka	2	0,12			
Egyszer előforduló nevek: Klára, Lídia, Ráchel.			Egyszer előforduló nevek: Charítas, Emília, Ilona, Judit, Karolina, Margit, Rebeka, Rozália.		

név	1851—1900 (3005 fő) előfordulás %-ban		név	1901—1960 (4955 fő) előfordulás %-ban száma	
Julianna	615	20,46	Erzsébet	863	17,40
Zsuzsanna	340	11,31	Margit	680	13,70
Lídia	307	10,21	Julianna	472	9,50
Erzsébet	266	8,85	Mária	343	6,90
Sára	258	8,58	Róza	333	6,70
Eszter	223	7,42	Piroska	280	5,65
Mária	211	7,02	Eszter	254	5,10
Zsófia	178	5,92	Lídia	198	3,95
Borbála	168	5,59	Irma	181	3,65
Klára	160	5,32	Irén	137	2,75
Margit	84	2,79	Katalin	120	2,40
Rozália	42	1,39	Zsuzsanna	116	2,30
Róza	27	0,89	Sára	106	2,10
Anna	21	0,69	Ilona	102	2,00
Piroska	12	0,39	Borbála	81	1,60
Ilona	12	0,39	Zsófia	77	1,55
Terézia	10	0,33	Anna	77	1,55
Irén	6	0,19	Gizella	70	1,40
Katalin	5	0,16	Éva	62	1,25
Judit	5	0,16	Klára	61	1,20
Etelka	5	0,16	Rozália	58	1,10
Irma	4	0,13	Magdolna	37	0,75
Gizella	3	0,09	Terézia	23	0,45
Jolán	3	0,09	Regina	23	0,45
Ida	3	0,09	Ágnes	14	0,25
Márta	3	0,09	Ibolya	14	0,25
Magdolna	2	0,06	Jolán	13	0,24
Ágnes	2	0,06	Etelka	10	0,20
			Veronika	9	0,15
			Lenke	9	0,15
			Gabriella	8	0,14
			Edit	8	0,14
			Marianna	7	0,13
			Aranka	7	0,13
			Olga	6	0,12
			Vilma	5	0,10

1851—1900 (3005 fő)			1901—1950 4955 fő)		
név	előfordulás száma	%-ban	név	előfordulás száma	%-ban
Krisztina	2	0,06	Emma	5	0,10
Viktória	2	0,06	Elza	5	0,10
Hermína	2	0,06	Hedvig	5	0,10
Fáni	2	0,06	Ida	4	0,08
			Emilia	4	0,08
			Veron	4	0,08
			Sarolta	4	0,08
			Livia	4	0,08
			Johanna	3	0,06
			Karolina	3	0,06
			Matild	3	0,06
			Etel	3	0,06
			Izabella	3	0,06
			Vera	3	0,06
			Krisztina	2	0,04
			Viktória	2	0,04
			Angéla	2	0,04
			Helén	2	0,04
			Ildikó	2	0,04
			Szeréna	2	0,04
			Gyöngyi	2	0,04
			Emőke	2	0,04
			Enikő	2	0,04
			Ella	2	0,04

Egyszer előforduló keresztnévek:

Adél, Amália, Angéla, Berta, Emerika, Emerencia, Emília, Emma, Éva, Gabriella, Hajnalka, Helén, Izabella, Karolina, Kornélia, Lujza, Náni, Regina, Rebeka, Veronika, Vilma, Zsanét.

Egyszer előforduló női keresztnévek:

Kata (a Katalin becézett változatának valószínűleg hibás bejegyzés alapján került be 1940-ben az anyakönyvbe. Egyébként Póser Mihály földbérlő leánya kapta ezt a nevet), Adél, Berta, Brigitta, Erika, Fáni, Hajnalka, Hermína, Jozefa, Kornélia, Lina, Ludmilla, Malvin, Nina, Ottilia, Paula, Rózsika mint a Róza becézett alakja és Szilvia.

Második keresztnévként szerepelnek még a férfiaknál: *Alfons*, *Alfréd*, *Attila*, *Jani* mint a *János* becézett változata, amely lehet elírás következménye is, továbbá *Levente* és *Viktor*. A nőknél pedig *Cecília*, *Charlotta*, *Laura*, *Melinda* és *Viola*.

Az előbbieken láthattuk, hogy a női névadásnál az egyes nevek szabályos használatával egyidőben a becézett változat is nagy számban fordul elő. Így például a XVIII. században a *Katalin* 56, ugyanakkor a *Kata* 104, az *Anna* 47, becézett változata, a *Panna* 26, a *Borbála* 63 és a *Boris* változata 4 alkalommal került be az anyakönyvbe. Később csak a *Róza*, *Rozália*, *Rózsa*, *Rózsika*, továbbá a *Vera*, *Veron*, *Veronika* esetében találkozunk hasonló jelenséggel. A férfiaknál csak az *András*, *Endre* és *Andor* becézett formája ismert.

A XVIII. század végére és a XIX. század elejére is a névadás szürkesége a jellemző. A XVIII. században a férfiaknál 30, a nőknél csak 21, a XIX. század első felében a férfiaknál 31, a nőknél 22 név volt használatban. Ugyanakkor

az egyes nevek terheltsége is rendkívül aránytalan. A XVIII. században a férfiaknál az első négy névre (*István, János, Mihály és András*) jut az összes nevek 68%-a, a XIX. század első felében pedig az első öt névre (*János, Mihály, István, Sándor és József*) a 69%-a. A nőknél még elképesztőbb az arány. A XVIII. században az *Erzsébet, Sára, Mária, Zsuzsanna és Kata* az összes nevek 80%-át, a XIX. század első felében pedig a *Julianna, Sára, Zsuzsanna, Mária és Erzsébet* a 87%-át teszi ki. A korabeli névadás egyhangúságára említjük, hogy 1750-ben 28 leányból 13-nak *Kata*; 1751-ben 30-ból 14-nek, 1755-ben 26-ból 14-nek, 1756-ban 27-ből 16-nak, 1765-ben 29-ből 16-nak *Erzsébet* a neve. Az arányokat tekintve a férfiaknál valamivel jobb a helyzet, mert 1766-ban 34-ből 15-nek *István*, 1774-ben 41-ből 22-nek *István és János* a neve. A XIX. század közepéig az anyakönyvekben évente csak 6–7 féle név fordul elő a férfiaknál és a nőknél is, de nem arányosan terhelten. Ennek bizonyosságára idézzük 1810-ből a következő adatokat: *János* 13, *Mihály* 10, *István* 8, *József* 4, *Bálint, Márton és Péter* csak egyszer; *Sára* 12, *Mária* 7, *Erzsébet* 6, *Julianna és Zsuzsanna* 4–4, *Borbála* pedig két alkalommal fordul elő. A hasonló példák sorozatát még idézhetnénk, különösen a korábbi időből.

A névadás szürkésege csak a XIX. század második felében kezd feloldódni. Számos feledésbe merült név újrajelentkezését láthatjuk, és még több addig nem használt név is bekerül a falu névállományába. A választott nevek száma a férfiaknál a korábbi 31-gyel szemben 61-re, a nőknél a korábbi 22-vel szemben 54-re nő. Az egyes nevek megterheltsége arányosabbá válik, a gyakori nevek köre bővül.

A XX. században 152 féle névvel különböztetik meg egymást, melyen a két nem, csaknem azonos arányban (női név 78 féle, férfinévv 74 féle) osztozik. A nevek arányosabb igénybevétele is jobban mutatkozik, mint az előző században.

A csegei ember sem ismeri a nevek eredeti jelentését. Hangzásuk alapján azonban *parasztos, uras, mesteremberes, zsidós, tanyasias és cigányos*, neveket különböztet meg. Ez a megkülönböztetés csak akkor válik érthetővé, ha az egyes nevek megjelenésének és elterjedésének történetét is megvizsgáljuk.

A csegei ember a leggyakoribb neveket tekinti „parasztos” neveknek. A csegei parasztság a névadásban a legutóbbi időig konzervatív volt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lettek volna más és más felkapott nevei. Csak a *János* az egyetlen olyan név, amely a XVIII. század kivételével mindig az élen maradt. Az egyes, korábban még divatos nevek olykor háttérbe szorultak mint például a *György, Mátyás, Pál, Péter, Sára, Borbála, Anna* vagy éppen teljesen feledésbe merültek egy időre, mint az *Ambrus, Lukács, Tamás, Albert, Bertalan, Demeter, László, Gergely, Benedek, Dániel, Antal, Balázs, Lőrinc, Judit, Éva* stb. Az egyes nevek eltűnését nehéz lenne mással magyarázni, mint azzal, hogy a névdivat ha lassan is, de a paraszti társadalomban is hat. Erre legjobb példa talán a *József és Sándor*, a nőknél a *Margit* név elterjedése. A *József és Sándor*

a XVIII. század végén kezd feltűnni, és divatja töretlenül tart napjainkig. A feledésbe merült *Margit* név 1850-ben jelentkezik először, majd harminc éven át egyszer sem fordul elő. A tömeges előfordulás hirtelen következik be a milenneum táján. A *Margit* név felelevenítője Kovács Sámuel, parasztember volt. A későbbiek során is elsősorban a parasztság körében lett közkedvelt, mégis azok a Margitok, akik most a 70. életévük körül járnak úgy emlékeznek, hogy nevük akkoriban „úriás” név volt. A valóság az, hogy ez a név kezdetben a nagygazdák körében terjedt el, és csak később lett gyakori a szegényebb néprétegnél is. A parasztság körében használatos keresztnévek között a XIX. század végétől kis számban előfordulnak feltűnő, ritka nevek is. Így például a *Vilibald*dal 1880-ban, a *Gerzson* névvel 1882-ben, a *Hermina* névvel 1883-ban, a *Krisztínával* 1885-ben, a *Vencellel* 1887-ben, a *Reginával* 1893-ban, a *Nándorral* 1903-ban, a *Dénessel* 1905-ben találkozunk. Ezek a nevek azonban a későbbiek során igen szűk körben, legfeljebb ugyanazon családon belül terjedtek: a *Vilibald* a Nagy családban, a *Hermina* a Végh családban, a *Vencel* a Széles családban, a *Regina* a Sallai családban, a *Dénes* a Lévy családban ismétlődik csak. A paraszti társadalom által adott ritka nevek esetében kimutatható, hogy a házastársak egyike olyan vidékről származott a faluba, ahol a név gyakoribb volt. A *Gerzson* esetében például az apa Ároktőre, a *Vilibald*nál az anya Balmazújvárosra való volt, a *Vencel* nevet is a Felvidékről falunkba került feleség sugallhatta.

Közismert, hogy az új nevek meghonosítói vagy a régi nevek felelevenítői az idegenből falunkba került urasági tisztartók, papok, tanítók, orvos, gyógyszerész, jegyző, egyéb iparosemberek és tisztviselők voltak. Az ő közvetítésükkel terjedt el a parasztság körében is számos név, amelyeknek eredetét a szájhagyomány az előbb említett jelzőkkel őrizte meg. Így például ma is „uras” névnek tartják a *Lászlót*, amelyet 1771-ben tisztartó Kovács László, a *Miklóst*, amelyet 1781-ben Szeverini Miklós provizor, a *Dánielt*, amelyet 1781-ben Váradi Mihály református lelkész honosított meg. Az *Ágnes*t 1787-ben és a *Károlyt* 1788-ban Dióssy Imre tisztartó, a *Rozáliát* 1823-ban Gábor Károly tisztartó, a *Lajost* és *Gusztávot* 1827-ben Keresztesi Dániel tisztartó, az *Emiliát* 1832-ben Horváth József számtartó, a *Zsigmondot* 1833-ban Hollay Pál számtartó, a *Bertalant* 1838-ban Papp Menyhért tisztartó, a *Gyulát* 1847-ben Fazekas Sámuel jegyző, az *Ionát* 1849-ben, a *Kálmánt* 1852-ben Pethő Bálint református lelkész, az *Eleket* 1860-ban Bana György tiszai gátőr, a *Veronikát* 1870-ben Kállay Ferenc tisztartó, a *Dezsőt* 1877-ben, a *Piroskát* 1881-ben Molnár Péter pénzügyőr, a *Gézát* 1878-ban Kardos Geiza gyógyszerész, az *Ernőt* 1879-ben Molnár Albert postamester, a *Gizellát* 1883-ban, a *Jolánt* 1886-ban, az *Etelkát* 1863-ban Bak Péter számtartó és az *Idát* 1888-ban Sinay János jegyző adta első ízben gyermekének. Ezek közül különösen a *Gyula*, *Albert*, *László*, *Lajos*, *Károly* és az *Ernö* vált közkedvelt névvé. A női neveknél a *Rozália* parasztosabb változata a *Róza* és a *Piroska* — amelyet paraszti körben inkább csak *Piros*-nak

mondanak — sikeres térhódítása figyelhető meg. A századforduló óta a ranglistán a *Róza* a negyedik, a *Piroska* pedig az ötödik helyre került, maguk mögött hagyva az egykor oly divatos *Zsuzsanna*, *Sára*, *Katalin* és *Eszter* neveket.

A falusi társadalom számkivetettjei voltak mindig a cigányok és a megesezt személyek. Ezek, sorsuk bélyegét még a keresztnévadásban is hordozták. A falusi elit önszántából a névadásban is igyekezett elkülöníteni magát a néptől. A számkivetetteket konvencionális magatartásával maga a nép kényszerítette arra, hogy nevükben is megkülönböztettek legyenek. A cigányoknak adott bibliai nevekből arra lehet következtetni, hogy azokat a keresztelést végző pap sugallta. Az anyakönyvi bejegyzés szerint „neo Hungaricus”-nak feltüntetett cigányoknak adott nevek a köztudatban ma is jellegzetesen „cigánynevek” maradtak. Ilyenek a *Rebeka* (1760), *Dávid* (1764), *Ádám* (1774), *Rachel* (1775), *Dada* (1781), *Jónás* (1782), *Jeremiás* (1782). A cigányok körében közkedvelt név volt még a *Terézia* (1783), a *Fáni* (1873), a *Náni* (1873), a *Vilmos* (1883), az *Angéla* (1885) és az *Etelka* (1889). A szégyenlős, szemérmes leányanya, ha fia született, a gyanúsítgatások miatt rendszerint a legritkábban előforduló, vagy a faluban nem létező névre keresztellette gyermekét. Feltehetően a keresztelést végző pap ilyen esetekben is javasolhatta a kevésbé ismert neveket. (Pl. *Ignác* [1881], *Frigyés* (1883). A cigány és a leányanyák szívesen veszik át a számukra elérhetetlen társadalmi fokon levő falusi intelligencia körében meglevő divatos neveket is.

A XVIII. és a XIX. században kialakult négy uradalmi központ főként idegenből jött cselédséget alkalmazott. A zömében katolikus vallású uradalmi alkalmazott sok új, addig ismeretlen keresztnévvel gazdagította a falu névállományát. Ezeket tartja „tanyasias” neveknek a falu lakossága. Néhányat említünk itt ezek közül. *Bernátot* 1929-ben Balog József uradalmi kovács, a *Bélát* 1887-ben Sallai Mihály kerülő, *Elemért* 1885-ben Csokonai István uradalmi gépész, *Erneszt*-et 1872-ben Simonyi János uradalmi gépész, *Ottót* 1925-ben Tatai Gyula uradalmi bognár, *Rudolfot* 1903-ban Oláh Vendel kerülő, aki Tiszaörsről került a Nagymajorba, *Emerenciát* 1900-ban Ördög Ferenc uradalmi kovács, aki Kömlőről került a Nagymajorba, *Izabellát* 1896-ban Horváth Demeter uradalmi kovács, *Mártát* 1865-ben Kun István dohányos, *Zsanétot* 1893-ban Bordi József kocsis, *Viktóriát* 1869-ben Szabó Benjámín béres, majd 1896-ban Veres Sándor cseléd adja gyermekének.

Az izraelita vallásúak között használatos neveket, jóllehet közöttük számos nem héber eredetű is előfordul, mondja a falu lakossága „zsidós” neveknek. Ezekből sorolunk itt fel néhány példát. Az *Ábrahámot* 1904-ben Schlézinger Ábrahám, az *Ábrist*, amely az Ábrahám becézett alakja 1999-ben Klein Zsigmond, az *Adolfot* 1897-ben Strek Sámuel, az *Andort* 1896-ban Grossmann Fábián, 1911-ben Weisz Jakab, 1916-ban Grünfeld Alfréd, az *Artúrt* 1924-ben Klein Sándor, a *Bernátot* 1896-ban Lőwi Ignác, a *Fábiánt* 1897-ben Klein Zsigmond, a *Hermant* 1920-ban Gottlieb Dávid, a *Jakabot* 1925-ben Adler

Berta, a *Mórt* 1929-ben Dávidovics Herman és 1935-ben Mandel Ignác (ennek Móric változata a cigányok körében fordul elő), a *Tivadart* Szigeti Lajos, a *Zoltánt* 1898-ban Krammer Sámuel, a női nevek közül az *Adélt* 1899-ben Hermann Lázár, az *Arankát* Léwi Ede, a *Bertát* 1896-ban Deutsch Mór, az *Editet* 1924-ben Vámos Fülöp, 1927-ben Weiner Fülöp, 1933-ban Mandel Ignác, az *Ellát* 1910-ben Purjesz Sándor, az *Elzát* 1905-ben Deutsch József, 1911-ben Klein Zsigmond, az *Ibolyát* 1908-ban Frischman Ignác, 1913-ban Spitzer Jakab, a *Jozefát* 1928-ban Schwartz Dávid, a *Lenkét* 1907-ben Kabos Jenő, 1908-ban Rubinstein Izidor, 1909-ben Spitzer Jakab, 1914-ben Schullerer Chaim, 1926-ban Hasszender Izidor, a *Líviát* 1914-ben Klein Ignác, 1929-ben Ledermann Imre, 1932-ben Rubinstein Ernő, 1931-ben Mandel Ignác, a *Lujzát* 1896-ban Czeisler Mór, a *Ninát* 1905-ben Markovics Herman, az *Olgát* 1907-ben Schwartz Áron, 1909-ben Krammer Izidor, a *Saroltát* 1904-ben Pollák Márton, 1912-ben Markovics Herman (ezt a nevet azonban inkább cigány névnek tekintik, mert ma csak egy Sarolta nevű öreg cigányasszony viseli), *Verát* 1921-ben Vámos Fülöp és 1929-ben Pollák Izsák adta gyermekének. Ennek az utóbbi névnek három változata fordul elő. Feltűnő, hogy e változatok közül a *Veronika* a református, a *Veron* a katolikus és a *Vera* az izraelita vallásúak között honos. Egyébként a *Veronra* mondják még, hogy egyeki név, mert viselőik Egyekről kerültek a faluba.

Az iparos emberek egyrésze is új nevekkal gazdagította a falu névanyagát. Ezekre mondják, hogy „mesteremberes név”. Néhányat ezek közül is felsorolunk. *Adorjánt* 1951-ben Borzus György péksegéd, *Barnabást* 1936-ban Ortutay László cipész, *Eduárdot* 1894-ben Nyircsák Eduárd, *Marcellt* 1955-ben Bakos Marcell művezető, *Rókust* 1951-ben Fodor Rókus a gépállomás vezetője, *Malvint* 1959-ben Hallgató Dávid kovácmester, *Ottiliát* 1944-ben Szeli József kovácmester, *Paulát* 1957-ben Benke László gépszerező adta gyermekének.

A XX. század gazdag névállománya részben azzal magyarázható, hogy az állami anyakönyvezés bevezetésétől a teljes névanyagot vizsgálhattuk, tehát az izraelita vallásúak ritka neveit is figyelembe vehettük, másrészt azzal is, hogy a felszabadulás után a parasztság konzervatizmusa is feloldódik, amely a névadásban is megmutatkozik. A hagyományos paraszti gazdálkodás a lakosság jelentős részét helyhez kötötte. 1949-ben a falu összlakosságának a 75%-a még helyben találja megélhetését és csak 25%-a jár el munkára más tájakra. Jelenleg fordított a helyzet. A másutt munkát találók az utóbbi időben sok tetszetős nevet hoztak a faluba. Ezek közül említünk itt néhányat. *Árpádot* 1954-ben Tóth János távirdamunkás, a *Győzőt* 1948-ban Tóth József földműves és 1956-ban Reményi József járási tanácsi dolgozó, *Emőkét* 1956-ban Széles Mátyás honvédtiszt és Emődi Ernő könyvelő, *Erikát* 1951-ben Sárosi József földműves, *Gyöngyit* 1957-ben Remenyik Géza hentes és 1959-ben Bozsó Károly földműves, *Ildikót* 1948-ban Kapcsos Sándor távirdamunkás, 1952-ben Szanyi Ignác földműves, *Szilviát* 1957-ben Tóth Szilveszter rendőr adja gyermekének.

A névdivattal összefüggően kell szólnunk arról is, hogy a kettős vagy több keresztnévadás divatja falunkban is hatott. A többes keresztnévadás Magyarországon a XVIII. században veszi kezdetét. Falunkat ennek áramlata azonban csak a múlt század közepén éri el. A két vagy több keresztnévadás főként a nemesi és az értelmiségi körökben terjedt el. A parasztság kezdetben — akár csak a divatos neveket — amolyan „úri” szokásnak tartja, amely őt nem illeti meg. Kettős keresztnévet első alkalommal 1852-ben Kazinczy Bálint ispán adott fiának (*Ferenc, Gyula*), majd példáját követték még: 1854-ben Koromcsik Sámuel tisztartó (*Amália, Zsófia*), 1965-ben Pethő Bálint református lelkész (*Erzsébet, Judit*), 1874-ben Simonyi József gépész (*János, József*), Kühle Károly főjegyző 1877-ben (*Gusztáv, Viktor*) 1878-ban Simonyi József gépész (*Sándor, Péter*), 1878-ban Kovács Albert orvos, aki már hármas nevet adott fiának (*Jenő, Tamás, Albert*), 1878-ban Kardos Geiza gyógyszerész, aki követte az előbbi példáját (*Géza, Sándor, Albert*), 1879-ben Molnár Albert postamester, aki szintén hármas nevet adott (*Ernő, Antal, Albert*), 1880-ban Kardos Geiza második gyermeke is hármas nevet kapott (*Szilárd, Lajos, Vilmos*), 1880-ban Jenei Márton gépész (*Imre, József, Dániel*), 1882-ben Kovács Albert orvos fia (*Lajos, Gábor*), Pillugh Ármin gépész, aki Svédországból (Upsala) került a faluba az *Irma, Charlotta, Erzsébet* nevet adta leányának, 1883-ban Kovács Albert orvos (*Albert, Béla*), 1883-ban Kardos Geiza gyógyszerész (*András, Vilmos*), 1884-ben Sinay János jegyző (*Emma, Viola*), 1886-ban Pethő Kálmán a református pap fia (*Bálint, András*), 1888-ban Sinay János jegyző (*Ida, Gabriella*), 1888-ban Kardos Geiza gyógyszerész (*Géza, Szilárd, István*) 1888-ban Sinay Lajos főjegyző (*Károly, Lajos*), 1890-ben Pethő Kálmán a református lelkész fia (*Sándor, Kálmán*), 1893-ban Rembeczky Antal gépész (*Sándor, Lajos*), 1900-ban Pintér József gépész (*Erzsébet, Malvin*), 1900-ban Csathó Ferenc gépész (*József, Gyula*) nevet adták gyermekeiknek.

Az „urakat” a kettős vagy több névadásban az uradalmi alkalmazottakon (gépészek) kívül az uradalmi cselédség követi még. Például 1884-ben Orbán András pásztor leánya *Mária, Julianna*; vagy 1896-ban Deák János gazdasági cseléd fia *András, Károly*; 1898-ban Molnár Sándor dohányos, aki Tiszaörsről került a Kismajorba *Mária, Erzsébet*; 1905-ben Török István juhász, aki Tiszafüredről jött a Nagymajorba *Péter, Albert* névre keresztelteti gyermekét. A falusiak körében a kettős névadás kezdetben csak olyan családoknál fordul elő, akik idegenből kerültek oda, és szinte kivétel nélkül mind iparos emberek voltak. A kettős vagy többes névadásban a tanyasiak és a bevándorolt falusi iparosok között is főként a katolikus vallásúak részesítik gyermekeiket. A református őslakoságnál 1930-ig csak három alkalommal fordul elő kettős név: 1927-ben Szabó Sándor napszámos *Mihály, Balázs*, 1928-ban Bozsó Antal kisbirtokos *Erzsébet, Róza*, 1929-ben Szőke János kisbirtokos *János, Barna* nevet adta gyermekének. Az 1930-as évektől szemmel látható változás következik be

e téren. A kettős névadás egyre divatosabb lesz a falusi parasztság körében is. Ezt a változást mutatja az alábbi statisztika:

év	a többes nevek száma	földbirtokos és tisztartói	értelmiségi és állami alkalmazott	cselédség és uradalmi alkalmazott	falusi iparos és kereskedő	parasztság és munkás-ság
1852—1860	2	2	—	—	—	—
1861—1870	1	—	1	—	—	—
1871—1880	8	—	5	3	—	—
1881—1890	10	—	9	1	—	—
1891—1900	6	—	—	6	—	—
1901—1910	13	1	2	7	3	—
1911—1920	8	—	3	4	1	—
1921—1930	34	1	10	10	10	3
1931—1940	61	1	13	10	10	27
1941—1950	89	1	15	5	28	40
1951—1960	105	—	25	—	17	63
Összesen:	337	6	83	46	69	133

Statisztikánk teljessége kedvéért említjük meg, hogy kettős névadás 319 esetben fordult elő, egyesek 17 alkalommal három keresztnévet adtak gyermeküknek. Szabó Géza Ernő gyakorló ügyvéd 1938-ban a *Géza, Levente, Imre, Pál* nevet adta fiának, ezzel elérte falunkban a keresztnévadás rekordját. A több elemű keresztnévadás divatjának mértékére jellemző, hogy 1950—1960 között előforduló összes nevek 9%-a két és 0,03%-a háromelemű név.

A múlt században, mint láttuk, főként a falusi értelmiség a többes nevek kedvelője. Az orvos, a gyógyszerész, a pap, a jegyző és a postamester verseng egymással a több elemű és különleges nevek adásával. Az uradalmi alkalmazottak közül pedig a világ dolgai iránt érdeklődő, az esetek túlnyomó többségében idegenből jött gépészek e divat követői. A parasztságot a több elemű névdivat hulláma csaknem száz évvel később, a harmincas években éri el. A divat most egyszerre terjed el a gazdagabb és a szegényebb néprétegnél. A falusi értelmiség, hivatalnokok, iparosok és kereskedők körében az utóbbi időben a kételemű névadás már több, mint divat. Köztük ugyanis csak elvétve találunk olyan családot, ahol az egyelemű keresztnév a használatos.

A több elemű névadásnál megfigyelhető jelenség, hogy a szülők saját keresztnévüket gyermekeiknek ritkán adják első névként. Ha teljesen nem marad el, akkor a második vagy a harmadik helyre kerül a szülő keresztnéve. Az is előfordul, hogy az elsőszülött gyermek az első helyen, a másodsülött a második helyen viseli szülei egyikének keresztnévét. A több elemű nevet viselő személy csak egyik nevét használja, nincs tehát sok gyakorlati haszna annak, hogy több neve van.

Az előbbieken elmondottakon túl a gyermek nevének kiválasztásánál

még egyéb szempontok is érvényesülnek. A következőkben néhányat ezek közül említünk meg.

Az első gyermek rendszerint az apja vagy az anyja nevét öröklí. Aki ettől a szokástól eltér, arra mondják, hogy „a kutyára hagyta a nevét”. Ez a hagyomány egyébként annyira erős, hogy egyes családoknál kimutathatóan több generáción át az elsőszülött gyermek ugyanazt a nevet viseli. „A családban az István az első név, a férjem, az apósom és annak minden elődje tán Rákócziig visszamenőleg ezt a nevet viselte, ezért lett a fiam is István”. — „Nálunk János volt a férjem, meg annak az apja is, ezért az első fiúunkat Jánosnak kereszteltük.” — „Nagyanyám, az anyám, meg az idősebb testvérem Juliánna volt, én Piroska lettem, a lányomnak is ezt a nevet adtam, de az unokáim már nagyon divatos nevéek: Ildikó, Andrea és Barna.” — Abban az esetben, ha az elsőszülött elhal, akkor még a második gyermeknél is a szülői név öröklődhetett, de ha az is elhalt, akkor harmadszor már nem adták azt a nevet a gyermeknek. „Miután kettő meghalt, a harmadik fiúunkat már nem kereszteltük Istvánnak, mert égi figyelmeztetést láttunk benne. Így maradt meg a harmadik gyermek.” — „A második gyermek Géza lett és csak a harmadiknál próbálkoztunk ismét a Jánossal. Ő életben van.” — „Apám Márton volt és nagyon szerette volna, hogy legyen egy Márton nevű fia is. De miután az első és a második Márton is meghalt, már csak a hetedik gyermeknek merték a Márton nevet adni, mert a hetedik gyermeknek szerencséje van. Ő él.” A névadásba néha a nagyszülők is beleszóltak, főként ott, ahol a fiatalok együtt laktak az öregekkel. „Az anyósom akarta, hogy Lidi legyen a lányom. Én inkább Margitot szerettem volna, de nem mertünk ellenkezni, mert náluk laktunk.” Több gyermek esetén a nagyszülői kívánság teljesítése természetesen nem jelentett problémát, sőt a szülők kötelességüknek tartották, hogy a nagyszülő neveit adják gyermekeiknek. „Egy sutra való gyermek volt a családban, így én már a keresztanyám nevét kaptam”. — „Azért lettem Lajos, mert a keresztapám, aki a nagybátyám és nőtlen ember volt, a nevére kereszteltetett. Így örököltem a vagyonát is.” — „Nálunk a családban már annyi volt az egyforma név, hogy alig tudtunk eligazodni, ezért új nevet, a Györgyöt választottuk.” Amikor még a gyermekáldás bőségesebb volt, főként a XVIII. és a XIX. században gyakori jelenség, hogy tavasszal több a Juliánna, Zsuzsánna, Sándor, József és Gábor, ősszel pedig az András, Mihály, Ferenc, István, János és Erzsébet, mint más időpontban. A névadást tehát a naptárban a születés táján előforduló jelesebb nevek is befolyásolták.

Külön kell szólnunk még az egyes nevek használatának módozatairól. A szülőknek, az apósnak és anyósnak az „apám” és „anyám” megszólítás a szokásos, ritkábban az „ides”, vagy a vezetéknévvel együtt „Szabó apám”, „Turi anyám”. Háta megett még az „ükeme” is járja, de ez már kisebb fokú tiszteletlenséget jelent. A házastársak egymást keresztneviükön csak ritkán szólítják, helyette inkább a „hé”-t mondják. Az „uram”, „férjem”, az „asszony” csak hivatalos vagy idegen személyek jelenlétében szokásos. A házastársak be-

cézetése régen nem volt divat, mert azt „inkább csak az urak szokták mondani”. A testvérek nevét megtoldják a „néném” vagy a „bátyám” szóval. Harmadik személy előtt a „Janink”, „Lidink” a szokásos névemlegetés. Az oldalági rokon esetében a „sógorom” és az „ángyom” az illő megszólítás. Aki erről megfélekedzik, azt figyelmeztetik a rokon kapcsolatra. „Némelyik ember annyira ragaszkodik ehhez, hogy a fél falu ánya meg sógora.” Az emberek egymás megszólításánál általában a keresztnév becézett változatait használják. A keresztnévek becézett változatai azonban igazodnak az illető korához is. A gyermek *Jóska, Miska, Erzsike, Juliska, Klárka* (a lányoknál csak újabban használják a kicsinyítőképzőt); a legény vagy az eladósorba került leány *Józsi, Misu, Erzsi, Julis, Klári* lesz; az öreghez a *János, Mihály, István, Erzsza, Julcsa, Klára* név az illő. A gyermek indokolatlan öregítését és tiszteletét jelenti, ha *Jánosnak, Mihálynak, Julcsának, Erzsának* szólítják. Tiszteletlenül viselkedik az, aki az öregebbet *Jóskázza, Pistázza, Misuzza*. A női neveknél azonban ez kevésbé érzékelhető, ezért nem sértő, ha az öregnek *Juliska nénit, Erzsike nénit* mondanak.

PAPP JÓZSEF

Die Vornamen im Dorfe Tiszacsege

Der Autor untersucht die im Dorfe Tiszacsege zwischen 1570 und 1960 vorgekommene Vornamen. Fast 24 000 Daten hat er im Laufe seiner Forschungen bearbeitet und folgende Feststellungen gemacht:

Der Bestand der Vornamen im XVI. Jahrhundert ist sehr mannigfaltig, solche Varietät können wir wieder nur in der zweiten Hälfte des XIX. Jahrhunderts beobachten. Die Ursache dessen ist, dass die vor den vordringenden türkischen Heeren von Süden flüchtenden Mengen die noch nicht eroberten nördlichen Teile des Landes überschwemmt. Bis zum XVIII. Jahrhundert und bis Anfang des XIX. Jahrhunderts wird die vollkommene Simplifizierung charakteristisch. In diesem Zeitraume verwendete man bei beiden Geschlechtern nur 4—5 Taufnamen. Den Grund dafür finden wir in der konservativen Gesamthaltung des Bauerntums. Nur am Ende des vorigen Jahrhunderts erscheinen wieder zahlreiche, vorher schon in Vergessenheit geratene und bisher nicht gebrauchte — hauptsächlich von den Sprachneueren des Reformzeitalters erfundene — Taufnamen, deren allgemeine Verbreitung im zweiten Viertel des XX. Jahrhunderts beobachtet werden kann. Die aus anderen Gegenden des Landes kommenden Vögte, Intellektuelle, Beamten und Gewerbetreibenden erwecken die alten Taufnamen wieder und bürgern die neuen ein. Der einheimische Bauer in Csege kennt die originale Bedeutung dieser Namen nicht, aber ihrem Klange nach unterscheidet er bäuerliche, herrschaftliche, und für Gewerbetreibende, Juden, Gehöftbauern und Zigeuner passende Vornamen.

Das heisst, dass die Verschiedenheiten in der dörflichen Gesellschaft offenbart sich auch in der Namengebung. Die Modeströmung der zwei oder mehreren Vornamen erreicht das Dorf in der Mitte des vorigen Jahrhunderts, und diese Mode tritt vorerst in adeligen und intellektuellen Kreisen auf. Das Bauerntum hält das im Anfang für eine „herrschaftliche Mode“ die ihm nicht gebührt. Ein Jahrhundert musste vergehen, bis die ersten Doppelvornamen bei dem autochthonen, zur reformierten Kirche gehörenden Bauerntum erschienen. Am Ende erörtert der Verfasser den alltäglichen Gebrauch der einzelnen Vornamen.

J. PAPP